

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/38/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6415207990
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Gandžala, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6415207990.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa L. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom ako matka, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny P. L., dieťa rodičov - matky Y. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom P. č. XX, XXX XX P., a otca R. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. XX, XXX XX P., právne zastúpeného spoločnosťou JUDr. Mgr. Anton Chromík, PhD. advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom Chorvátska 199/17, 900 81 Šenkvice, IČO: 36 866 431, v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia, na základe odvolania otca, proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom, č. k. 9P/47/2015-93, zo dňa 10. 07. 2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“, resp. „prvostupňový súd“) uznesením zo dňa 10. 07. 2015 rozhodol o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia tak, že jeho návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd zveril maloletú L. X., nar. XX. XX. XXXX (ďalej len „maloletá“) do jeho osobnej starostlivosti a matku zaviazal prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované dieťa, zamietol (prvý výrok). Nariadil predbežné opatrenie, ktorým dočasne upravil styk otca maloletej (ďalej len „otec“) s maloletou tak, že otec je oprávnený sa s ňou stretávať každý párnny víkend v čase od piatka od 18.00 hod. do nedele do 18.00 hod. (druhý výrok). Matke maloletej (ďalej len „matka“) uložil povinnosť maloletú na styk riadne pripraviť, tento styk otcovi umožniť a otcovi uložil povinnosť maloletú v stanovenom čase prevziať v bydlisku matky a v stanovenom čase ju matke v jej bydlisku odovzdať (tretí výrok). Vo zvyšku návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia vo veci úpravy jeho styku s maloletou zamietol (štvrtý výrok).

V odôvodnení rozhodnutia okresný súd konštatoval, že otec sa návrhom doručeným súdu dňa 06. 07. 2015 domáhal, aby súd zveril maloletú do jeho osobnej starostlivosti a matku zaviazal prispievať na jej výživu výživným v súdom určenej výške. Zároveň podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia, v ktorom žiadal, aby do doby rozhodnutia o návrhu o zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým by dočasne zveril maloletú do jeho osobnej starostlivosti a matku zaviazal prispievať na jej výživu minimálnym zákonným výživným. V prípade, ak súd jeho návrhu na nariadenie predbežného opatrenia ohľadom dočasného zverenia maloletej do jeho osobnej starostlivosti nevyhovie, žiadal, aby predbežným opatrením upravil jeho styk s maloletou tak, že je s ňou oprávnený sa stretávať každý párnny týždeň od pondelka od 10.00 hod. do nedele do 18.00 hod. v neprítomnosti matky, s tým, že táto je povinná maloletú na styk riadne pripraviť a odovzdať mu ju v mieste bydliska matky a on po skončení styku je povinný odovzdať maloletú matke v bydlisku matky. Návrh odôvodnil tým, že matka bez jeho súhlasu odišla s maloletou z ich spoločného bydliska v P. do obce P. k jej rodičom, pričom on má vytvorené lepšie podmienky pre zabezpečenie osobnej starostlivosti o maloletú, nakoľko obýva osobitný byt v rodinnom dome, pričom matka s maloletou bývajú v nevyhovujúcich podmienkach v 3-izbovom rodinnom dome, ktorý obýva desať ľudí a je hygienicky nevhodný pre maloletú, ktorá je D.. Ďalej uviedol, že je zamestnaný, avšak jeho pracovný čas mu umožňuje, aby v dni, kedy pracuje,

mohol maloletú odviešť do škôlky. Matka je nezamestnaná, nemá stály príjem a pravdepodobne má dlhy z pôžičiek, ktoré nespláca. Zároveň poukázal i na to, že matka maloletú proti nemu štuje a toto jej správanie bude mať zhubný vplyv na jeho vzťah s maloletou.

V súvislosti s odôvodnením samotného rozhodnutia okresný súd poukázal na to, že na ňom prebieha (okrem predmetného konania) i konanie vedené pod sp. zn. 9P/31/2015, týkajúce sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. V uvedenom konaní bolo na základe návrhu matky dňa 25. 06. 2015 nariadené predbežné opatrenie, ktorým bola maloletá dočasne zverená do jej osobnej starostlivosti a otcovi bolo uložené prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona. Na základe toho dospel okresný súd k záveru, že „nie je v súčasnosti dôvod dočasne upravovať podľa § 74 ods. 1 v spojení s § 102 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku predbežným opatrením rodičovské práva a povinnosti k maloletej do času meritérneho rozhodnutia, lebo pomery maloletej boli už dočasne upravené predbežným opatrením zo dňa 25. 06. 2015. Podľa správy kolízneho opatrovníka zo dňa 23. 06. 2015, ktorá je súčasťou spisu sp. zn. 9P/31/2015, toho času je o maloletú riadne postarané, dieťa nie je bez rodinného zázemia, výchovy a ani bez dozoru. Neosvedčilo sa žiadne ohrozenie alebo narušenie jej života, zdravia alebo priaznivého vývoja. Keďže neboli zistené nijaké nové skutočnosti znamenajúce potrebu dočasnej úpravy zabezpečenia starostlivosti o maloletú, súd návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým navrhol zveriť maloletú do jeho starostlivosti a matku prispievať minimálnym výživným, zamietol.“

V súvislosti s rozhodnutím o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia ohľadom styku okresný súd uviedol, že „jeho návrhu vyhovel v časti, tak, že je oprávnený sa s maloletou stretávať páry víkend v čase od piatka od 18.00 hod. do nedele do 18.00 hod., nakoľko je v záujme maloletej, aby s tým, že bola zverená do starostlivosti matky, nedošlo k prerušeniu jej vzťahov s otcom, na ktoré má právo (§ 24 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z.) a zároveň neboli zistené nijaké skutočnosti, ktoré by odôvodňovali vylúčiť otca zo styku s maloletou. Zároveň matke uložil povinnosť maloletú na styk riadne pripraviť s tým, že odovzdanie a prevzatie maloletého dieťaťa sa bude realizovať v bydlisku matky.“ Okresný súd v tejto súvislosti ďalej uviedol, že „návrhu nemohol vyhovieť v celom rozsahu, keďže otec navrhol upraviť styk spôsobom, ktorý sa de facto rovná zvereniu maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, no vo veci zverenia už súd rozhodol vyššie uvedeným predbežným opatrením z 25. 06. 2015 tak, že maloletú zveril do starostlivosti matky a neboli zistené také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali opätovne dočasne predbežným opatrením rozhodovať vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej, pokiaľ sa jedná o to, do starostlivosti ktorého z rodičov bude zverená, a preto súd vo zvyšku návrh otca ohľadom úpravy styku s maloletou zamietol.“

Proti uzneseniu okresného súdu podal otec (prostredníctvom právneho zástupcu) v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie okresného súdu „zrušil“ (myslené pravdepodobne „zmenil“ - pozn. odvolacieho súdu) a jeho návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel, t. j. aby maloletú dočasne zveril do jeho osobnej starostlivosti a matke uložil povinnosť prispievať na jej výživu výživným vo výške 30 % zo životného minima na nezaopatrené dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k jeho rukám. V prípade, ak by odvolací súd takto nerozhodol, žiadal, aby na čas do doby právoplatného rozhodnutia vo veci samej vydal predbežné opatrenie, ktorým by upravil jeho styk s maloletou tak, že je s ňou oprávnený sa sýkať v čase od 10.00 hod. pondelka párneho týždňa až do 18.00 hod. nedele párneho týždňa, v neprítomnosti matky, s tým, že matka je povinná maloletú na tento styk pripraviť a riadne mu ju odovzdať v mieste svojho bydliska a on bude povinný v čase ukončenia styku odovzdať maloletú matke v mieste jej bydliska. V odôvodnení odvolania poukázal na to, že „nie je pravdivé tvrdenie súdu o tom, že neboli zistené nijaké nové skutočnosti znamenajúce potrebu novej dočasnej úpravy“, oproti stavu, keď okresný súd rozhodoval o predchádzajúcom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (v konaní vedenom pod sp. zn. 9P/31/2015). Podľa jeho názoru, bolo zistené, že on má o maloletú záujem a má záujem o to, aby bola zverená do jeho osobnej starostlivosti. Ďalej bolo zistené, že mu matka až do pojednávania bránila v styku s maloletou bez jej prítomnosti. On bol ochotný dva až trikrát týždenne prejsť 300 km len preto, aby sa s dcérou stretol na 2 až 3 hodiny za jej prítomnosti, lebo iba takú dobu styku mu matka dovolila realizovať. Ďalej otec v odôvodnení odvolania uviedol, že súd mal pri rozhodovaní o nariadení predbežného opatrenia „zvážiť nové informácie, ktorými disponoval z návrhu a z pojednávania“, a to, že matka nepracuje a jej zabezpečenie potrieb maloletej je otáznave a závisí na invalidnom dôchodku jej rodičov, a taktiež to, že maloletá žije s matkou v 3-izbovom dome, v ktorom žijú štyri rodiny, spolu desať ľudí, bez svojej postele, pracovného stola a izbičky, zatiaľ čo v jeho prostredí, kde vyrastala celý svoj život má svoju vlastnú izbičku, posteľku, stolík a milujúce stabilné prostredie bratrancov, babky a hlavne otca. Keďže kolízna opatrovníčka potvrdila, že obe výchovné

prostredia sú vhodné pre výchovu maloletej, súd nesmie pri svojom rozhodovaní ignorovať dôkazy o tom, ktoré prostredie je pre dieťa stabilnejšie. V tomto prípade sa súd vyhol odpovedi, z akých dôvodov považuje takéto prostredie pre dieťa za lepšie. Ďalej namietal, že súd sa pri rozhodovaní o predbežnom opatrení nevysporiadal s dôkazmi, ktoré boli obsiahnuté v jeho podaní a neuviedol dôvody, pre ktoré neakceptoval ním prezentované podstatné argumenty, a preto je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Okrem toho namietal, že súd neuviedol žiadne presvedčivé argumenty pre čiastočné zamietnutie jeho alternatívneho návrhu, ktorým sa domáhal úpravy svojho styku s maloletou. Podľa jeho názoru dôvodom nemôže byť „podobnosť“ v striedavej výchove. Takáto zákonná prekážka pre úpravu styku neexistuje, ide stále o úpravu styku dieťaťa s otcom, nie o striedavú výchovu. Avšak striedavá výchova nie je mor a napriek neochote niektorých sudcov akceptovať tento zákonný inštitút, umožňuje v dlhodobom horizonte prekonávať dôsledky rozchodu rodičov tak, že otec ani matka neprestávajú byť podstatnou súčasťou života dieťaťa. V závere odôvodnenia odvolania uviedol určité pochybnosti ohľadom stavu hygieny v domácnosti, v ktorej sa maloletá aktuálne zdržiava.

Matka ani kolízny opatrovník maloletej sa k odvolaniu otca nevyjadrili.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších právnych predpisov - ďalej len „O. s. p.“), vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a uznesenie okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil z nasledovných dôvodov:

Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade sa jedná o nariadenie predbežného opatrenia po začatí konania vo veci samej (týkajúceho sa návrhu otca o zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti). Z pripojeného spisu okresného súdu sp. zn. 9P/31/2015 vyplýva, že na okresnom súde prebieha na základe návrhu matky i ďalšie konanie ohľadom výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. Uznesením okresného súdu č. k. 9P/47/2015-115 zo dňa 03. 09. 2015 došlo k spojeniu tohto konania (sp. zn. 9P/47/2015) s vyššie uvedeným konaním (9P/31/2015), s tým, že obidve spojené veci sa budú prejednávať pod sp. zn. 9P/31/2015.

Z ustanovenia § 102 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že: „Ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov, alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými obtiažami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz (...); ustanovenia § 75 - 77 sa použijú primerane.“

Podľa § 102 ods. 2 O. s. p., „v konaní, ktoré môže súd začať aj bez návrhu, úkony podľa ods. 1 vykoná aj bez návrhu.“

Z ustanovenia § 76 ods. 1 písm. f) O. s. p. vyplýva, že „predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby niečo vykonal, niečo sa zdržal alebo niečo znášal.“

Predbežné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom procese. Zabezpečovacia funkcia predbežných opatrení sa prejavuje najmä ich schopnosťou zabrániť dočasnou a provizórnou úpravou nepriaznivým následkom, ktoré mohli pred začatím konania, alebo už v začatom konaní i nastať.

Ustanovenie § 102 ods. 1 O. s. p. upravuje tie prípady, keď súd nariaďuje predbežné opatrenie v rámci už začatého konania. Zákonným dôvodom pre nariadenie predbežného opatrenia je vždy potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov, pričom potreba dočasnej, okamžitej úpravy pomerov musí byť osvedčená a musí byť naliehavá. Z dôvodu špecifickosti tohto inštitútu (ktorou je zákonom určená lehota na rozhodnutie) súd teda pred nariadením predbežného opatrenia neprevádza dokazovanie, musí však skúmať, či je osvedčená naliehavosť situácie a jej riešenia.

Predbežné opatrenie z dôvodu potreby dočasnej úpravy vzťahu medzi účastníkmi nariaďuje súd aj vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, keď je potrebné na čas, resp. dočasne (spravidla až do rozhodnutia vo veci samej) upraviť pomery ohľadom aktuálneho nevyhovujúceho stavu. Súd pri nariadení takéhoto predbežného opatrenia sleduje predovšetkým objektívny záujem maloletého dieťaťa daný vekom, zdravotným stavom a pri rozhodovaní o dočasnej úprave styku zohľadňuje objektívny záujem maloletého dieťaťa vzhľadom na jeho denný režim, zohľadňuje vzdialenosť bydliska maloletého

dieťaťa od bydliska rodiča, s ktorým sa má stretávať, časovú odlúčenosť, vzájomnú citovú naviazanosť, školské, eventuálne mimoškolské, resp. predškolské aktivity a podobne.

Preskúmaním spisu okresného súdu (ktorého súčasťou boli i pripojené spisy sp. zn. 9P/31/2015 a 20P/22/2015) odvolací súd zistil, že rodičia maloletej nežijú v spoločnej domácnosti. Otec podal predmetný návrh na nariadenie predbežného opatrenia (spolu s návrhom o zverenie maloletej do svojej osobnej starostlivosti) dňa 06. 07. 2015 t. j. týždeň po tom, ako mu bolo doručené uznesenie okresného súdu č. k. 9P/31/2015-24 zo dňa 25. 06. 2015, ktorým bolo na základe návrhu matky nariadené predbežné opatrenie, ktorým došlo k dočasnému zvereniu maloletej do osobnej starostlivosti matky a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na jej výživu výživným vo výške 30 % sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa. Toto rozhodnutie prvostupňového súdu bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13CoP/44/2015-126 zo dňa 21. 07. 2015. Keďže v uvedenom predchádzajúcom rozhodnutí o nariadení predbežného opatrenia nebola riešená otázka úpravy styku otca s maloletou a je nesporné, že medzi rodičmi ohľadom úpravy styku otca s maloletou nedošlo k dohode, okresný súd mal ohľadom úpravy styku dostatočne osvedčenú potrebu dočasnej úpravy pomerov rodičov vo vzťahu k maloletej, a teda z toho vyvodil správny záver, že je potrebné dočasne upraviť styk otca s maloletou.

V súvislosti s rozsahom okresným súdom upraveného dočasného styku otca s maloletou odvolací súd uvádza, že okresný súd pri tomto rozhodnutí dostatočne zohľadnil záujem maloletej a všetky vyššie uvedené aspekty, t. j. jej vek, denný režim, ale i vzdialenosť bydliska maloletej od bydliska otca, skutočnosť, že maloletá má k otcovi vybudovanú dostatočnú citovú naviazanosť a náklonnosť a i to, aby medzi nimi nedošlo k dlhšej časovej odlúčenosti. Odvolací súd preto považuje rozhodnutie okresného súdu ohľadom dočasnej úpravy styku otca s maloletou za vecne správne, pričom sa v plnom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré je v tomto smere dostatočne podrobné, ale je i jasné, zrozumiteľné a presvedčivé, a teda spĺňa zákonné kritériá odôvodnenia uvedené v ustanovenia § 157 ods. 2, s použitím § 167 ods. 2 O. s. p., a preto ho v tejto časti podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti v tejto časti rozhodnutia okresného súdu uvádza, že úprava styku otca s maloletou v ním navrhovanom rozsahu by skutočne znamenala dočasnú úpravu styku vo forme striedavej osobnej starostlivosti. V súvislosti s argumentáciou otca uvedenou v odvolaní odvolací súd konštatuje, že inštitút striedavej osobnej starostlivosti má potenciál čo najviac eliminovať nepriaznivé dôsledky situácie, keď rodičia maloletého dieťaťa nežijú v spoločnej domácnosti. Keďže inštitút striedavej osobnej starostlivosti (ako to potvrdil i otec v odôvodnení odvolania) prináša i určité potenciálne negatíva, jeho prípadnú aplikáciu je potrebné veľmi starostlivo zvážiť v každom jednotlivom prípade. To si vyžaduje, aby všetky relevantné otázky boli predmetom riadneho objektívneho dokazovania, čo prichádza do úvahy len v konaní vo veci samej. Nariadiť predbežné opatrenie ohľadom styku v rozsahu, ktorý by de facto predstavoval striedavú osobnú starostlivosť, by bolo vzhľadom na nemožnosť prevedenia náležitého dokazovania nezodpovedné. Odvolací súd nepochybuje, že okresný súd i vzhľadom na návrh otca vo veci samej sa v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletej bude dôsledne zaoberať možnosťou aplikácie inštitútu striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov.

Odvolací súd považuje za vecne správne i rozhodnutie okresného súdu vo výroku, ktorým zamietol návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by zveril maloletú do jeho osobnej starostlivosti. I v tejto časti sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré je i v tomto prípade dostatočne podrobné, jasné, zrozumiteľné a presvedčivé, a teda spĺňa zákonné kritériá odôvodnenia uvedené v ust. § 157 ods. 2, s použitím § 167 ods. 2 O. s. p. Od predchádzajúcej dočasnej úpravy osobnej starostlivosti o maloletú, ku ktorej došlo uznesením okresného súdu č. k. 9P/31/2015-24 zo dňa 25. 06. 2015 v spojení s uznesením Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 13CoP/45/2015-126 zo dňa 21. 07. 2015, ktorým bola maloletá zverená do dočasnej osobnej starostlivosti matky, nedošlo k žiadnej zásadnej zmene pomerov. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 23. 06. 2015 (nachádzajúcej sa v spise 9P/31/2015) nevyplývajú žiadne závažné okolnosti, ktoré by osvedčili nevhodnosť tohto prostredia pre maloletú. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd potvrdil uznesenie okresného súdu i vo výroku, ktorým zamietol návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhal dočasného zverenia maloletej do svojej osobnej starostlivosti.

Odvolací súd záverom zdôrazňuje, že predbežné opatrenie v oblasti starostlivosti súdu o maloletých je len krátkodobým provizóriom, ktoré je nevyhnutné prijať so zreteľom na charakter a význam ním

chráneného záujmu, ktorým je umožniť aj rodičovi, ktorý s dieťaťom trvalo nežije, pravidelný kontakt a tým možnosť realizovať výchovné pôsobenie rodiča predchádzajúc deformácii vzťahu rodič - dieťa v dôsledku odcudzenia sa, a zároveň akceptujúc právo rodiča byť s dieťaťom (a naopak) podľa článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rozhodnutie o predbežnom opatrení zároveň nemá žiadny vplyv na konečné rozhodnutie ohľadom úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, z čoho vyplýva, že v konečnom rozhodnutí o úprave výkonu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletej bude súd skúmať jednak možnosť aplikácie inštitútu striedavej osobnej starostlivosti a v prípade, ak po náležitom dokazovaní dospeje k záveru, že tento inštitút nie je možné aplikovať, bude skúmať, ktoré výchovné prostredie je z hľadiska objektívneho záujmu maloletej vhodné na jej ďalší život, bude sa zaoberať otázkou vyživovacej povinnosti a s tým súvisiacou otázkou výšky výživného, a taktiež i s rozsahom úpravy styku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.